

ศิลปะนามธรรม : การระบายสีแอบสแตรกต์ตามแนวทางนวลการลากและระบาย

Abstract Art: The Abstract Painting according to the Quidelines Neo Drawing and Painting

รับบทความ	07/03/2023
แก้ไขบทความ	07/04/2023
ยอมรับบทความ	24/04/2023

พิบูลย์ มังกร¹ ธวิท วงศ์พลาย²

และปัญญา ปัญจวรรณ³

Phiboon Mangkorn Thawit Wongplai
and Panya Panjawaranon

บทคัดย่อ

การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์พร้อมบทสังเคราะห์ประกอบนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานศิลปะนามธรรม ด้วยรูปร่าง รูปทรง สี และเส้น ผ่านเนื้อหาเรื่องราวศิลปะการต่อสู้ที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย เพื่อมุ่งหวังส่งเสริมความคิดและจินตนาการของผู้ชม รวมทั้งให้ผู้ชมได้ชื่นชมและเกิดสุนทรียภาพด้านความงามในงานศิลปะ และได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการชื่นชมผลงานศิลปะนามธรรม

ผลงานสร้างสรรค์เกิดขึ้นจากการบูรณาการรูปแบบการระบายสีนามธรรม และวิธีการลากและระบาย เนื้อหาเป็นเรื่องราวศิลปะการต่อสู้ที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย คือ ภาพมวยไทย ที่มีมิติความซ้ำซ้อนกันจนเกิดเป็นภาพจากความเคลื่อนไหวที่แสดงให้เห็นเป็นลักษณะนามธรรม ที่ไม่ชัดเจนตามต้นแบบมากนัก ต้องพึ่งพาการรับรู้ทางตา สามารถส่งเสริมความคิดและจินตนาการของผู้ชมให้เกิดขึ้นได้จากการคาดเดาลักษณะของเส้น น้ำหนักของสี ความซ้ำซ้อน ความต่อเนื่อง เล็กใหญ่ ความใกล้เคียงของเนื้อหาในภาพ เป็นการสร้างสุนทรียภาพด้านความงามทางศิลปะให้แก่ผู้ชมได้

คำสำคัญ: ศิลปะนามธรรม แอบสแตรกต์ การระบายสี นวลการลากและระบาย

¹ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Lecturer, Art Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University.

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Lecturer, Art Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University.

³ ครู, “เซ็นส์อาร์ต” สถาบันสอนศิลปะแบบบูรณาการ, บริษัท เซ็นส์แมธไมนด์ จำกัด

Teacher, “Sense Art”, SenseMath Mind Co.Ltd.

Abstract

This presentation, that is integrated with synthesis of creative works, has aimed to present the abstract painting about shape, form, color and line through the content of Thai martial arts or Muay Thai, which is unique and a characteristic of Thailand, in order to stimulate perceptions and imaginations of the viewers as well as enabling the viewers to appreciate and enhance the aesthetics of art and gain knowledge about the method of appreciating abstract art.

This creative work is resulted from the integration of the abstract painting style and neo drawing & painting methods in order to express the images of Thai boxing in the content of redundant dimension, that is depicted from the movement in an abstract way, and it depends on visual perception of the viewers to stimulate their perceptions and imaginations for guessing the line, value of colors, redundancy, continuity, small and large, near and far of this creative works. Above all, it is for enhancing the aesthetics of the beauty of arts to the viewers.

Keywords: *abstract art, abstract, painting, neo drawing & painting*

บทนำ

ศิลปะตะวันตกในช่วงเวลาของศิลปะสมัยใหม่ (modern art) เป็นช่วงเวลาของศิลปะยุคเดียวกันที่มีความแตกต่างกันมากมาย สุดแต่ที่ว่าศิลปินของประเทศใดมีเสรีภาพในการแสดงผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ตามอิทธิพล ความเชื่อ แนวคิด สื่อวัสดุ เทคนิควิธีการที่แตกต่างหลากหลาย ช่วงเวลาของการปฏิวัติฝรั่งเศส ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 เมื่อยุคอำนาจ (The age of authority) ที่ศิลปะต้องรับใช้วัง ผู้ปกครองประเทศ ศาสนา วัด หรือพระ เริ่มเสื่อมลง และยุคของเหตุผล (The age of reason) เข้ามาแทน ศิลปะวิชาการทุกแขนงได้มีการค้นคว้าวิจัย และทดลองกันมาก ศิลปะลัทธินีโอคลาสสิก (neoclassicism) ได้เกิดขึ้น แต่ยังคงพันนาการด้วยอิทธิพลดั้งเดิม เช่น ภาพ “คำสาบานของพวกฮอราติโอ” ของยารค หลุย ดาวิด (Jacques Louis David, 1748-1825) แสดงเนื้อหาสาระความรักชาติและการเสียสละ ความรัก และการสูญเสียของบุคคลในครอบครัวที่อยู่ข้างหลัง ที่ยังถูกพันนาการด้วยอิทธิพลดั้งเดิมแบบโรมัน

ต่อในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศิลปะที่ศิลปินผลิตงานขึ้นตามเสรีภาพของตน ได้แสดงออกถึงความรู้สึกอย่างเสรี ซึ่งอาศัยโลกภายในและภายนอกเป็นเครื่องช่วย เช่น ภาพ “พระอาทิตย์ขึ้น” (The sunrise) ของศิลปิน โคลด โมเนต์ (Claude Monet, 1840-1926) เป็นต้น สายธารของศิลปะลัทธิประทับใจ (impressionism) โดยศิลปะสมัยใหม่ได้ดำเนินเรื่อยมาอีกหลายลัทธิ จนกระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 รูปแบบทางทัศนศิลป์ที่ให้เสรีภาพกับผู้สร้างสรรค์ได้เกิดขึ้นอีกหลากหลายรูปแบบ จากอิทธิพลความเชื่อ กลวิธีที่แตกต่างกันหลากหลายลัทธิ เช่น โฟวิสม์ เยอร์มัน เอ็กชเพรสชันนิสม์ แอบสแตรกต์ อาร์ต คิวบิสม์ ฟิวเจอร์ลิสม์ เซอร์เรียลิสม์ แอบสแตรกต์เอ็กชเพรสชันนิสม์ ป๊อปอาร์ต ออปอาร์ต และมินิมอลอาร์ต

ศิลปะนามธรรม (abstract art) เป็นหนึ่งรูปแบบในช่วงเวลาของศิลปะสมัยใหม่ รูปแบบที่หลายคนมีความเข้าใจว่าเป็นงานง่าย ๆ ใคร ๆ ก็เขียนได้ ผู้เขียนจึงเขียนบทความนี้ขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจ ประกอบกับการสร้างสรรค์ผลงานตามแนวทางการระบายสีแอบสแตรกต์ผสมผสานการระบายสีตามแนวทางนวลการลากและระบาย สำหรับศิลปะที่เรียกว่า แอบสแตรกต์อาร์ตนั้นมีแบบอย่าง มีกลวิธีที่ต้องศึกษาเรียนรู้ ซึ่ง อารี สุทธิพันธุ์ (2557: 149) ได้กล่าวถึงการระบายสีแอบสแตรกต์ไว้ว่า “จะเริ่มจากความเชื่อ (believing) ความรู้ (knowing) ความเข้าใจ (understanding) และการนำไปใช้ (doing) ตามแนวทางปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม”

ในส่วนของข้าพเจ้า มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ศิลปะนามธรรม ประกอบแนวคิดและกลวิธีระบายสีแบบ นวลการลากและระบาย เนื่องด้วยข้าพเจ้ามีความเชื่อที่สอดคล้องกับแนวคิดของศิลปินที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของศิลปะแบบนามธรรม คือ วาสลีย์ แคนดินสกี (Wassily Kandinsky, 1913-1944) ชาวรัสเซีย ซึ่งแคนดินสกี เสนอความคิดตามที่เราจะรู้สึกร่างกายง่าย ๆ เช่น เมื่อเราเห็นก้อนน้ำแข็ง เรารู้สึกถึงกายภาพของก้อนน้ำแข็ง เราจับก้อนน้ำแข็งเรารู้สึกเย็น และกายภาพของน้ำแข็งพร้อม ๆ กัน เมื่อเราปล่อยก้อนน้ำแข็ง เราจะรู้สึกร้อนผ่าว ๆ ความรู้สึกร้อนผ่าวเป็น mood (อารี สุทธิพันธุ์, 2557: 145) ซึ่ง มู้ด หรือสภาพจิตใจหรืออารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันนี้ ในภาษาอังกฤษให้ความหมายว่า mood=a temporary state of mind or feeling อันมีความสำคัญต่อการระบายสีแบบแอบสแตรกต์เป็นอย่างมาก

ข้าพเจ้าใช้กลวิธีสร้างสรรค์ที่แตกต่างออกไปจากการระบายสีแอบสแตรกต์ที่นิยมเขียนแบบแสดงรอยแปรงหรือรอยพู่กัน (brush strokes) เป็นการใช้วิธีการระบายสีแบบเพลม เป็นระนาบสีด้วยลูกกลิ้งฟองน้ำ พ่นด้วยละอองน้ำ (foggy spray) เพื่อให้สีไหลซึม เกิดความชุ่มชื้น ไกล่ไกลแสดงมิติในภาพ และลากเส้นแสดงความเคลื่อนไหวและโครงสร้างของคน (gesture drawing) ด้วยสีบรรจูลวดพลาสติกปลายแหลมให้เกิดเส้นที่มีลักษณะทับซ้อนกัน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอการระบายสีแอบสแตรกต์ตามแนวทางนวลการลากและระบาย เป็นผลงานจากการบูรณาการรูปแบบการระบายสีแบบแอบสแตรกต์และรูปแบบนวลการลากและระบายเข้าด้วยกัน โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การระบายสีแอบสแตรกต์ (Abstract Painting)

คำว่า “แอบสแตรกต์” แปลว่า การเข้าใจ ดึง สกัด เลือก คัด ตัด ทอน สิ่งที่เด่น สิ่งที่สำคัญ ๆ จากวัตถุที่เห็นได้ หรือจากความรู้สึก เพื่อให้เป็นสื่อร่วมกันในการแสดงความรู้สึกของมนุษย์ นำเสนอเนื้อหาหลักคือ รูปร่าง รูปทรง สี และเส้น สร้างสรรค์ตามแนวคิดที่กล่าวว่า “การระบายสีก็คือการระบายสี การระบายสีไม่ใช่การทำให้เกิดภาพ (painting is painting, painting is not picture making) ผลงานการระบายสีแอบสแตรกต์ มีลักษณะเป็นสากล มีความหลากหลาย แสดงให้เป็นอิสระเสรี และมีรูปแบบโดดเด่นเฉพาะตนของผู้ทำ (Universality, diversity, independence, distinctiveness)” (อารี สุทธิพันธุ์, 2557: 150)

สำหรับการระบายสีแอบสแตรกต์ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการระบายสี แสดงออกในลักษณะศิลปะนามธรรม เป็นศิลปะที่ใช้ภาพสื่อความหมาย โดยไม่แสดงเนื้อหาที่แน่ชัดว่าเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่เป็นการแสดงออกในด้านความรู้สึก เช่น สนุก เศร้า เก็บกด ผ่านเนื้อหาในภาพ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ หรืออื่น ๆ ตามแต่จุดมุ่งหมายของศิลปินผู้สร้างสรรค์ มีความอิสระในภาพที่แสดงออก ส่วนของการรับรู้ระหว่างผู้ชมกับศิลปินผู้สร้างอาจแตกต่างกันได้ ผู้ชมสามารถให้ความหมายเองตามความรู้สึกสัมผัสจากการรับรู้ทางตา (visual perception) เพราะผลงานที่ปรากฏนั้นไม่แสดงเนื้อหาที่ชัดเจนนัก ส่วนศิลปินผู้สร้างสรรค์แสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกแบบฉับพลันทันที โดยใช้หลักในการสร้างสรรค์คือ

1. การเปลี่ยนมุมมองของสิ่งที่เห็น
 2. การลดทอนรูปทรง โดยลดทอนรายละเอียดความเหมือนที่เห็นเหลือไว้แต่สาระสำคัญ
 3. การเพิ่มเติมสีสันรูป พื้นผิว ให้มีความเด่นชัดเกินจริง โดยทิ้งสาระของเนื้อหาเดิมไว้ให้พอรับรู้ถึงที่มา และสามารถเพิ่มเส้นลักษณะต่าง ๆ ไปประกอบในภาพได้
 4. สามารถใช้การระบายสี แบบไม่จำกัดเทคนิควิธีการ เช่น ลากเส้น ฉีด-พ่นละอองน้ำ กิ่งสี
 5. การแสดงความรู้สึกแบบฉับพลันทันทีตามจุดหมายของผู้สร้างสรรค์
- ศิลปะนามธรรมนั้นเมื่อสร้างสรรค์ออกมาแล้วมีเพียงหนึ่งเดียว ไม่สามารถลอกแบบกันได้ เพราะแต่ละภาพไม่สามารถแสดงเนื้อหาสาระที่แน่ชัดได้ ขึ้นอยู่การแสดงออกของผู้สร้างสรรค์

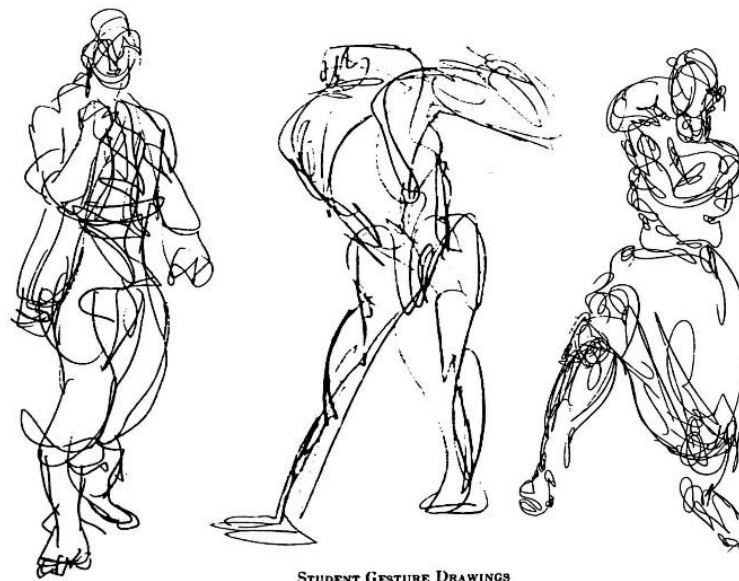
เนื้อหาของรูปทรงที่ปรากฏในภาพผลงานส่วนใหญ่เป็นลักษณะการแทนค่าสิ่งต่าง ๆ ตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ที่กำหนดความหมายขึ้นเอง

2. นวการลากและระบาย (Neo Drawing and Painting)

นวการลากและระบาย แยกได้เป็น 2 ส่วนคือ คือ นวการลาก และ นวการระบาย มีวิธีการ ดังนี้

2.1 นวการลาก เป็นการลากเส้นลากเส้นแสดงท่าทางและโครงสร้างของภาพ (gesture drawing) ประยุกต์มาจากแนวคิดของคิมมอน นิโคไลเดส ศิลปินชาวอเมริกัน มีความเป็นมาและวิธีการที่มีงานวิจัยได้นำเสนอไว้ว่า

คิมมอน นิโคไลเดส (Kimon Nicolaidis, 1891–1938) ศิลปินชาวอเมริกัน ผู้บุกเบิกการวาดเส้นตามวิถีธรรมชาติ เขียนเป็นหนังสือชื่อ The natural way to draw นำเสนอการถ่ายทอดรูปแบบการลากเส้นตามสัมผัส หรือคอนทัวร์ดรออิง (contour drawing) และการลากเส้นตามท่าทาง หรือเจสเจอร์ดรออิง (gesture drawing) เป็นการนำเสนอการแสดงออกทางรูปแบบการวาดเขียนแบบนอกเข้าไป (outside in) ตรงข้ามกับวิธีนำเสนอแบบภายในออกนอก (inside out) ที่จะต้องเรียนรู้กระดูก กล้ามเนื้อ หรือแสงเงา สำหรับการวาดเส้นตามวิถีธรรมชาตินี้ มีแนวทางส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและสอดคล้องกับความเจริญงอกงามของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสมอง เหมาะกับผู้สนใจทุกเพศและทุกวัย หนังสือการวาดเขียนตามแนวธรรมชาติ เป็นหนังสือรวบรวมกิจกรรมและแนวคิดของการถ่ายทอดรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาศิลปะในอเมริกาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนิวยอร์ก (The New York School) ต่อมาได้แพร่หลายไปทั่วอเมริกา นอกจากนี้ยังถือเป็นพื้นฐานของศิลปะสมัยใหม่ ที่สนองเสรีภาพสอดคล้องกับธรรมชาติมนุษย์ ส่งผลให้มีรูปแบบผลงานหลากหลาย (อารี สุทธิพันธุ์, 2543 ก: 25-26 อ้างถึงใน พิบูลย์ มังกร, 2560: 25)

STUDENT GESTURE DRAWINGS
Draw not what the thing looks like, not even what it is, but WHAT IT IS DOING.

ภาพที่ 1 ภาพแสดงลักษณะการเขียนท่าทางและโครงสร้างคน

ที่มา: (Nicolaides, 1969: 16)

โดยมีนักวิชาการให้ความเห็นเกี่ยวกับนวการลาก ไว้ว่า

นวการลาก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำ ที่ให้เกิดเส้น ลงบนระนาบรองรับ ซึ่งอาจเป็นกระดาษ กระดาน ผ้าใบ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีผิวเรียบ ด้วยวิธีการลากไม่ยกมือ เปลี่ยนจากความรู้ที่มีอยู่เดิมว่า เส้นเกิดจากจุด แต่ในความเป็นจริงจากพฤติกรรมของมนุษย์ ทุกคนเมื่อต้องการเส้นก็ต้องเริ่มด้วยการจรดปากกา ดินสอ หลอดสี หรือวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทำให้เกิดเส้นลงบนระนาบ แล้วลงมือลาก เครื่องมือที่ใช้ในการลากอาจเป็นปากกา ดินสอสีบรรจูลอดหรือบรรจวบดพลาสติกบาง ๆ” (อิทธิ วงศ์พลาญ, 2558: 15) “การลาก เป็นความเคลื่อนไหวอย่างประสานกันระหว่าง ตา มือ สมอง เวลา บริเวณว่าง และระนาบรองรับ ต่อเนื่องไปจนจบสิ้นความต้องการ โดยไม่ยกมือ อย่างมีความสุข การลากอาจมีเวลาเป็นตัวชี้้นำ หรือมีการตอบสนองด้านต่าง ๆ เป็นจุดสนใจ อาจเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เราผูกพันอยู่” (อารี สุทธิพันธุ์, 2558: 4)

2.2 นวการระบาย เป็นการระบายสีโดยไม่ใช้พู่กัน โดยนักวิชาการให้ความเห็นว่า

นวการระบาย หมายถึง การระบายสีลงบนระนาบรองรับ ซึ่งอาจเป็นกระดาษ กระดาน ผ้าใบ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีผิวเรียบ การระบายสีตามปกติที่เคยปฏิบัติมา คือ ระบายด้วยพู่กัน แปรง หรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีขนอ่อนนุ่มหรือไม่นุ่ม มีทั้งแบบปลายแบนตัดตรง ปลายแบนตัดเฉียง ปลายกลมแหลม ตามแต่จุดประสงค์ในการใช้งาน แต่วิธีการระบายสีในการลากและระบายนั้น ไม่ใช้พู่กันหรือแปรงใด ๆ ทั้งสิ้น ใช้แผ่นพลาสติกกรุปัสส์เหลื่อมบาง ๆ เช่น บัตรเอทีเอ็ม (ATM) บัตรเติมเงิน

โทรศัพท์ (card phone) นอกจากบัตรหรือแผ่นพลาสติกแล้ว อุปกรณ์ที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งคือลูกกลิ้ง ใช้สำหรับกลิ้งสี ซึ่งมีทั้งผิวเรียบและไม่เรียบ มีหลายขนาด เลือกหาได้ตามร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางและความยาวของลูกกลิ้ง ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการใช้งาน นำลูกกลิ้งมากลิ้งสีในภาชนะที่เตรียมไว้ แล้วนำมากลิ้งบนแผ่นระนาบรองรับ การกลิ้งสีด้วยลูกกลิ้งสามารถสร้างลักษณะพื้นผิวในแบบต่าง ๆ ได้ (ธวิท วงศ์พลาย, 2558: 15)

นวลการลากและระบาย เป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ ลากแบบไม่ยกมือ หรือยกในจำนวนน้อยครั้ง และระบายแบบไม่ใช้พู่กัน มีข้อดีคือวัสดุหาง่าย ราคาไม่แพง การทำความสะอาดง่าย ซึ่งวิธีนี้ อารี สุทธิพันธุ์ (2558: 3-4) ได้กล่าวว่า การที่เราตั้งชื่อนวลการลากและระบาย เน้นที่กระบวนการถ่ายทอดรูปแบบก่อนผลงานสำเร็จ (process precedes product) ตามแนวคิดรวบยอดที่เข้าใจว่า การตอบสนองของคนเรานั้น ตอบสนองทางความเคลื่อนไหว ก่อนทางพุทธานตา ดังนั้นจึงเริ่มทางความเคลื่อนไหวก่อน และมีความเชื่อว่า ความเคลื่อนไหวคือความงามส่วนหนึ่ง (motion is a part of beauty)

ผู้สร้างสรรค์และนำเสนอบทความ ได้นำแนวคิดและรูปแบบการสร้างสรรค์ตามที่กล่าวมาคือ การระบายสีแอ็บสแตร็กต์ และนวลการลากและระบาย มาบูรณาการสร้างสรรค์งานในครั้งนี้ จำนวน 2 ชิ้นงาน

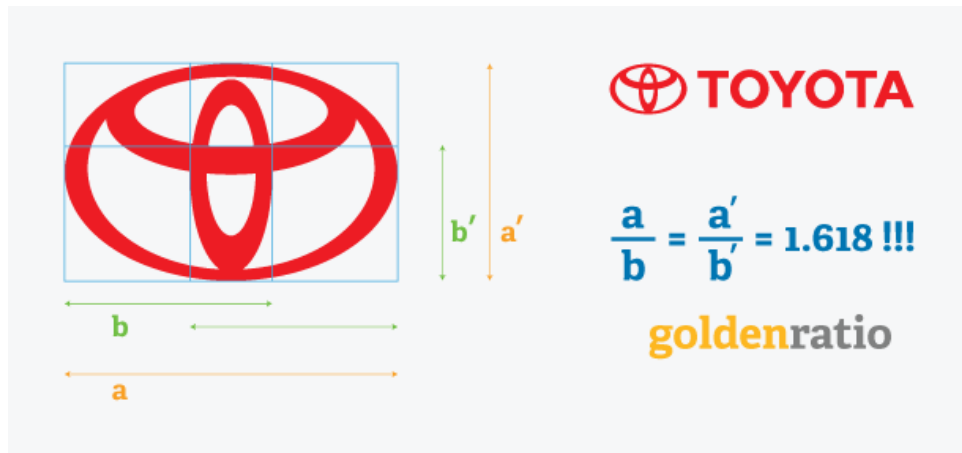
กระบวนการในการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์มีกระบวนการ ขั้นตอน และเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

1. หาภาพลักษณะต้นแบบ ที่แสดงเนื้อหาเป็นเรื่องราวการต่อสู้ หรือมวยไทย โดยภาพจะมีความชัดเจนหรือไม่ชัดเจนตามความเป็นจริง สามารถใช้ได้ทั้งสองแบบ

2. เลือกระนาบรองรับ เป็นผ้าแคนวาสสีเหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 123.29 x 76.20 เซนติเมตร โดยสัดส่วนของระนาบรองรับคือ 1:1.618 หรือ Golden Ratio ตามแนวคิดของกรีกโบราณที่เชื่อว่าเป็นสัดส่วนสีเหลี่ยมผืนผ้าที่งดงามที่สุด และเป็นสัดส่วนที่นิยมใช้ในงานออกแบบและงานสร้างสรรค์ เช่น ผลงานออกแบบตราสัญลักษณ์ของรถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า

ที่มา: (Rodriguez, n.d.: online)

3. ระบายสีลงบนระนาบรองรับ ด้วยวิธีการสีด้วยลูกกลิ้งฟองน้ำ และระหว่างที่สียังไม่แห้ง ฉีดด้วยละอองน้ำ เพื่อให้สีไหลซึม ทำให้รูปและพื้นผสมผสานกัน เมื่อสีแห้งจะแสดงน้ำหนักสีเข้มอ่อน และมีมิติใกล้เคียงได้

4. ลากเส้นแสดงท่าทางและโครงสร้างของภาพ ด้วยสีขาวที่บรรจุในหลอดสีพลาสติกปลายแหลม ลงบนระนาบรองรับที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว โดยระนาบรองรับเป็นแคนวาส ขนาด 123.29X76.20 เซนติเมตร (สัดส่วนของระนาบรองรับคือ 1:1.618 หรือ Golden Ratio) ระบายด้วยสีเข้มแสดงน้ำหนักมืดทึบ ด้วยลูกกลิ้งฟองน้ำ ส่วนการลากเส้นแสดงโครงสร้าง ลากให้มีความทับซ้อนกัน เหลื่อมกัน มีเป้าหมายเพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของภาพลักษณะที่มองเห็น ตามความเชื่อว่าการลากเส้นซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ รูปในทิศทางที่ต้องการ จะแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวได้

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะหลอดพลาสติกปลายแหลม
ที่ใช้บรรจุสีสำหรับลากเส้น

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะลูกกลิ้งฟองน้ำ

5. ลากเส้นด้วยหลอดพลาสติกปลายแหลมบรรจุสี เพื่อเน้นโครงสร้างและทำทางด้วยวิธีการลากเส้นแสดงโครงสร้างของภาพ อีกครั้ง ด้วยเส้นสีขาว และเส้นสีอื่น ๆ ตามที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการ เพื่อแสดงมิติของเส้น โดยการลากเส้นซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ รูปในทิศทางที่ต้องการ

6. ใช้เทคนิคระบายเคลือบ (glazing) บางส่วน ด้วยลูกกลิ้งฟองน้ำ โดยใช้สีเหลือง และฉีดด้วยละอองน้ำ เพื่อให้รูปและพื้นผสมผสานกัน สร้างมิติการรับรู้ภาพลักษณะในลักษณะส่วนรวม

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 4 ผลงานสร้างสรรค์ No.1

ผู้สร้างสรรค์: พิบูลย์ มังกร

ชื่อผลงาน: ความเคลื่อนไหว

สื่อวัสดุ: สีอะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด: 90.42X55.88 เซนติเมตร

(35.60x22 นิ้ว)

ปีที่สร้าง: ค.ศ. 2022

ภาพที่ 5 ผลงานสร้างสรรค์ No.2

ผู้สร้างสรรค์: ธวิท วงศ์พलय

ชื่อผลงาน: มวยไทย

สื่อวัสดุ: สีอะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด: 123.29X76.20 เซนติเมตร

(48.54x30 นิ้ว)

ปีที่สร้าง: ค.ศ. 2023

ผลงานสื่อศิลปะสร้างสรรค์ ภาพที่ 4 โดย พิบูลย์ มังกร ชื่อภาพ “ความเคลื่อนไหว” (Motion) บนแคนวาส ขนาด 90.42x55.88 เซนติเมตร และภาพที่ 5 โดย ธวิท วงศ์พลาย ชื่อภาพ “มวยไทย” (Muay Thai) บนแคนวาส ขนาด 123.29x76.20 เซนติเมตร เริ่มต้นจากแนวคิดและวิธีการเดียวกัน คือ “ความเคลื่อนไหวคือความงาม” สร้างสรรค์จนเกิดขึ้นเป็นผลงานสำเร็จ โดยการผสมผสานการระบายสีแอบสแตร็กต์ และนวลารลากและระบายเข้าด้วยกัน ด้วยเนื้อหาเรื่องราวเดียวกันคือศิลปะการต่อสู้ที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย คือ มวยไทย ลากเส้นโครงสร้างของภาพทับซ้อนกัน แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กันในลักษณะเคลื่อนไหว ส่วนการระบายสีด้วยลูกกลิ้งฟองน้ำ แสดงถึงเสรีภาพในการเลือกใช้สีที่แตกต่างไปจากเดิมด้วยการไม่ใช้พู่กัน การฉีกพ่นด้วยละอองน้ำ บนสีขณะยังไม่แห้ง เพื่อช่วยให้รูปและพื้นผสมผสานกัน เมื่อสีแห้งจะแสดงน้ำหนักสีเข้มอ่อน และมีมิติใกล้ไกล เกิดเป็นบริเวณว่างในเชิงบวก (positive space) และบริเวณว่างในเชิงลบ (negative space) ผสานกันอยู่บนพื้นภาพ แสดงให้เห็นเป็นลักษณะนามธรรมที่ไม่ชัดเจนตามต้นแบบมากนัก ต้องพึ่งพาการรับรู้ทางตา (visual perception) สามารถส่งเสริมความคิดและจินตนาการของผู้ดูให้เกิดขึ้นได้จากการคาดเดาลักษณะของเส้น (line) น้ำหนักของสี (color) ความมืด ความสว่าง ความอ่อนแก่ (value) ความซ้ำซ้อน ต่อเนื่อง เล็กใหญ่ ใกล้ไกล ของเนื้อหาในภาพ (the whole) ส่วนการเลือกใช้ระนาบรองรับขนาด 90.42x55.88 เซนติเมตร และ 123.29x76.2 เซนติเมตร (อัตราส่วน 1:1.618) ซึ่งเป็นสัดส่วนทองคำ (Golden Ratio) เป็นสัดส่วนที่มาจากการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการออกแบบ เพื่อให้งานออกแบบมีสัดส่วนที่งดงาม รวมถึงใช้อธิบายความงามของธรรมชาติได้ด้วย ผู้สร้างสรรค์จึงเชื่อว่าความงามของภาพลักษณ์เคลื่อนไหว/ความเคลื่อนไหวคือความงาม เมื่ออยู่บนระนาบรองรับที่มีสัดส่วนที่งดงาม จะช่วยให้ผู้ชื่นชมได้รับสุนทรียภาพทางความงามเพิ่มมากขึ้น

บทสรุป

จากแนวคิดการระบายสีแอบสแตร็กต์และนวลารลากและระบาย ได้สังเคราะห์และนำเสนอการแสดงออกของข้าพเจ้าทั้งสอง ผ่านกระบวนการ ขั้นตอน และส่วนประกอบต่าง ๆ ในภาพ เช่น เส้น น้ำหนักของสี ความซ้ำซ้อน ความต่อเนื่อง ขนาดเล็กใหญ่ ความใกล้ไกล ของเนื้อหาในภาพ ประสมประสานจนเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์นี้ ข้าพเจ้าทั้งสองคาดว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมาข้างต้น รวมถึงผลงานสำเร็จ จะเป็นประโยชน์ในการช่วยให้ผู้ที่สนใจชื่นชมผลงานศิลปะรูปแบบนามธรรม ได้รับความรู้และแนวทางการชื่นชมผลงานรูปแบบนามธรรมได้อย่างเข้าใจมาก

ยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การส่งเสริมความคิดและจินตนาการของผู้ชื่นชมให้เกิดขึ้นได้ เป็นการสร้างสุนทรียภาพด้านความงามทางศิลปะให้แก่ผู้ชื่นชมได้

ข้อเสนอแนะ

การระบายสีแอ็บสแตรกต์ตามแนวทางนวลการลากและระบาย ด้วยการลากเส้น ฉีดพ่นละอองน้ำ กลิ้งสี โดยไม่ใช้พู่กัน เป็นเพียงวิธีหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบศิลปะนามธรรม ผู้สนใจในการสร้างสรรค์ศิลปะแบบนามธรรม ยังสามารถใช้เทคนิคและวิธีการอื่นที่หลากหลายได้ เช่น เทคนิคการระบายสีแสดงรอยแปรงหรือพู่กัน เทคนิคการชุดขีด เป็นต้น แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือการแสดงออกตามสภาพจิตใจหรืออารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันทันที (mood) ภายใต้การอธิบายให้ได้ว่าผลงานที่เกิดขึ้นนั้นมีที่มาจากเนื้อหา สื่อวัสดุ เทคนิค หรือกระบวนการอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

พิบูลย์ มังกร. (2560). การศึกษาแนวคิดทางทัศนศิลป์ที่ส่งผลต่อกระบวนการสอนทัศนศิลป์ศึกษา:

กรณีศึกษา อารี สุทธิพันธุ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปวัฒนธรรม
วิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารี สุทธิพันธุ์. (2557). **พลังความคิดทัศนศิลป์และศิลปศึกษา**. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.

อารี สุทธิพันธุ์ และธวิท วงศ์พลาย. (2558). **นวลการลากและระบาย**. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

Nicolaides, K. (1969). **The natural way to draw**. Boston: Houghton Mifflin.

Rodriguez, E. (n.d.). **Mathmajik**. Retrieved February 20, 2023 from

<https://www.pinterest.com/pin/mathmajik--241646336234150379/>